

Školní rok: 2025/26

Preventivní program školy

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento PPŠ	Základní škola Bohumila Hrabala, Praha 8, Zenklova 52
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Bc. Matěj Rašovský, MBA
Telefon na ředitele	724 255 010
E-mail na ředitele	red@zs-bhrabala.cz

Jméno školního metodika prevence pro 2. stupeň	Mgr. Martin Závodský		
Jméno školního metodika prevence pro 1. stupeň	Bc. Solomiya Romanovska		
Telefon	+420 725 855 762 (Mgr. M. Závodský)		
E-mail	zavodsky.martin@zs-bhrabala.cz , romanovska.solomiya@zs-bhrabala.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání	Jules a Jim		

Jméno výchovného poradce pro 2. stupeň	Mgr. Jana Králová		
Jméno výchovného poradce pro 1. stupeň	Mgr. Jitřenka Králová		
Telefon			
E-mail	kralova.jana@zs-bhrabala.cz , vpo1r@zs-bhrabala.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání			

Jméno školního psychologa	Mgr. Radka Charvátová
---------------------------	-----------------------

Telefon	
E-mail	charvatova.radka@zs-bhrabala.cz

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ – Budova Zenklova	20	411	39
ZŠ – Budova Na Korábě	22	541	40
Celkem	42	952	79

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

2.1. Charakteristika školy

ZŠ Bohumila Hrabala je městská škola, výuka probíhá ve dvou budovách: přípravná třída a 1. – 4. ročníky jsou umístěny v budově Zenklova, 5. – 9. ročníky v budově Na Korábě.

Výuka probíhá podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „*Škola jazyků a informačních technologií*“, zaměřeného na jazyky a výuku informatiky.

Od 1. ročníku je vyučován anglický jazyk s časovou dotací 1 hodiny týdně (v 1. ročníku je pro zájemce vyučována v anglickém jazyce i hudební výchova), ve 2. ročníku 2 hodiny týdně, ve 3. ročníku 3 hodiny týdně, ve 4. – 5. ročníku 4 hodiny týdně. V 5. ročníku začíná v rámci nepovinného předmětu výuka 2. cizího jazyka (německý, španělský, francouzský jazyk), od 6. ročníku je výuka povinná; 6. – 7. ročník 4 hodiny týdně, 8. – 9. ročník 3 hodiny týdně. Anglický jazyk pokračuje na 2. stupni tříhodinovou dotací. Výuka jazyků i ostatních předmětů je zajištěna kvalifikovanými pedagogy. Od školního roku 2014/2015 je pro zájemce nabízena výuka hudební výchovy v anglickém jazyce.

Škola je bohatě vybavená moderními technologiemi – v každé budově se nachází počítačová učebna s 30 počítači (učebny jsou využívány nejen pro výuky informatiky, ale i pro ostatní předměty, a to již od 1. ročníku). Většina učeben je vybavena interaktivními tabulemi, zbývající dataprojektory. Samozřejmostí jsou odborné učebny pro přírodovědné předměty a jazyky i pro hudební a výtvarnou výchovu; nově keramická dílna v budově Zenklova.

V každé ze dvou budov jsou dvě tělocvičny a sportovní hřiště – u budovy Zenklova víceúčelové, zrekonstruované v roce 2001. V budově Na Korábě je velký sál (bývalá školní kaple) využívaný kromě různých vystoupení i k pohybovým činnostem. Všechny prostory jsou navštěvované i v odpoledních hodinách pro sportovní aktivity dětí i dospělých.

Škola se věnuje dětem s individuálními vzdělávacími potřebami. Zkušenosti má s péčí o nadané děti (projekt ESF Virtuální škola) i s dětmi s poruchami učení, které mají rovněž zajištěnou individuální péči včetně předmětu dyslektické nápravy.

V každé budově se nachází školní jídelna nabízející výběr ze dvou jídel. Jídelna Zenklova je nově zrekonstruovaná po povodních v roce 2002, jídelna Na Korábě prošla generální opravou v roce 2009.

Škola nabízí kroužky v rámci školní družiny (provoz od 6.30 – 17.30 hodin) nebo kroužky mimo školní družinu (agentura s širokou nabídkou) či kroužky vedené učiteli školy – jazykové, sportovní či turistické (Toulky Prahou). Dětem 5. – 9. tříd je nabízen školní klub.

Z výše uvedeného jsme jako rizikové vyhodnotili: chodby a WC v obou budovách, hřiště u obou budov. Zde jsou zajištěny zvýšené dozory pedagogickými, ale i nepedagogickými (školní hřiště, prostory u vratnic obou budov) pracovníky. Také park v blízkosti budovy Na Korábě a tramvajové zastávky (Bulovka, Vosmíkových, Libeňský zámek) jsou riziková místa. Žáci a rodiče jsou seznámeni se školním řádem, který je vyvěšen na webových stránkách školy.

2.2. Analýza současného stavu

Při tvorbě ŠPP jsem vycházel ze současného stavu a z evaluace předchozích let.

Rodiče jsou o aktivitách informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím webové žakovské knížky. Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni s ŠPP (společný sdílený Google Disk). Na základě jejich požadavků, způsobu a efektivitě řešení situací v jednotlivých třídách, jsou jim předkládány preventivní aktivity školy.

Školní metodik aktuální situaci konzultuje s vedením školy a třídními učiteli; účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků; je informován o jednání orgánů sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD).

V období školního roku je potřeba zaměřit se na sebekázeň v následujících oblastech:

- *trénování psychické odolnosti žáků, tzv. resilience*
- *práce s odlišnostmi (menšiny, tělesně postižení);*
- *šikana a kyberšikana;*
- *vulgární chování;*
- *záškoláctví;*
- *kouření*

2.3. ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVÍŠTĚ

Úkolem školního poradenského pracoviště (ŠPP) je poskytovat komplexní služby žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům v souladu s vyhláškou č. 72/2005 sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, především vyhláškou 197/2016. S veškerými informacemi poskytnutými v rámci činnosti ŠPP je nakládáno v souladu se zákonem č. 101/2000 sb., o ochraně osobních údajů.

K hlavním cílům ŠPP patří iniciace aktivit vedoucích k vylepšení sociálního klimatu školy – posílení pozitivních vztahů mezi všemi subjekty školy, rozšíření oblastí primární prevence a zkvalitnění péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Veškerá dokumentace

pracovníků ŠPP o svých činnostech je vedena v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů a je archivována.

Činnost školního poradenského pracoviště (dále jen ŠPP) představuje komplexní poradenskou službu žákům, jejich rodičům a pedagogům. Aktivitu ŠPP zajišťuje výchovný poradce, kariérový poradce, pedagog zaměřený na speciální pedagogiku a školní metodik prevence.

V plánu pedagogicko-psychologického poradenství (školního poradenského pracoviště) se naplňují především tyto cíle:

- Pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů,
- Sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření a realizaci,
- Sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření, • Evidence doporučení a jiných zpráv (např. z ppp, spc), jejich archivace,
- Kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
 - Připravit podmínky a rozšířit možnosti inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
 - Vybudovat příznivé sociální klima pro inkluzi kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole,
- Posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytvořit předpoklady pro jeho snižování,
 - Prohloubit včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- Poskytovat metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání do školních vzdělávacích programů,
- Prohloubit a zlepšit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči,
- Integrovat poradenské služby poskytované školou se službami školských poradenských zařízení (zejm. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče) a jinými institucemi.

Členové ŠPP

Výchovný poradce a kariérový poradce - Mgr. Pavlína Judita Naegele

Mail: naegele.pavlina@zs-bhrabala.cz

Výchovný poradce se zaměřením na žáky s odlišným mateřským jazykem OMJ - Mgr.

Jana Císařová

Mail: cisarova.jana@zs-bhrabala.cz

Školní Psycholog - Mgr. Radka Charvátová

Mail: charvatova.radka@zs-bhrabala.cz

Metodik prevence pro budovu Zenklova - Bc. Solomiya Romanovska

Mail: kralova.jitrenka@zs-bhrabala.cz

Výchovný poradce pro budovu Zenklova - Mgr. Jitřenka Králová

Mail: kralova.jitrenka@zs-bhrabala.cz

Metodik prevence pro budovu Na Korábě - Mgr. Martin Závodský

Mail: zavodsky.martin@zs-bhrabala.cz

Speciální pedagog pro budovu Zenklova - Mgr. Lucie Bohatá

Mail: bohata.lucie@zs-bhrabala.cz

Speciální pedagog pro budovu Na Korábě - Bc. Adéla Hanzalová

Mail: hanzalova.adela@zs-bhrabala.cz

Sociální pedagog Bc. Lucie Ruzhová a Mgr. Katrin Laubensteinová

Mail: lucie.ruzhova@zs-bhrabala.cz

Zástupce ředitele pro ŠPP - Mgr. Martin Závodský

Mail: zavodsky.martin@zs-bhrabala.cz

Telefon: +420 725 855 762

3. STANOVENÍ CÍLŮ PPŠ

(stanovení krátkodobých cílů PPŠ pro daný rok, zdůvodnění cílů a jejich návaznost na Preventivní strategii školy)

Cíl:	Pravidelné předávání informací
Ukazatele dosažení cíle:	Informovanost pedagogických pracovníků
Zdůvodnění cíle:	Je nezbytné pro správné klima školy. Informovat další pedagogy o aktuální situaci na škole.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	K správné koordinaci prevence a naplnění cílů, je třeba, aby byli všichni pedagogové včas a věcně informováni.

Cíl:	Pravidelné vstupy školního psychologa do hodin
Ukazatele dosažení cíle:	Sociometrie
Zdůvodnění cíle:	Pro správné fungování kolektivu, je třeba být o něm neustále informován a tyto informace aktualizovat.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Správné klima ve škole.

Cíl:	Volba preventivních programů
Ukazatele dosažení cíle:	Chování žáků
Zdůvodnění cíle:	Tolerance a respekt k druhým je základním pravidlem naší školy.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Tolerantní škola pro každé. Bezpečné prostředí pro každého.

Cíl:	Aktualizace dokumentů a materiálů
Ukazatele dosažení cíle:	Aktualizovaný plán prevence, krizový plán a další materiál.
Zdůvodnění cíle:	Nezbytné pro fungování ŠPP je mít aktualizované podklady, které budou zpracované a dostupné pedagogům.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Informovanost pedagogů o aktuálních situacích a možnostech řešení problémů.

4. SKLADBA AKTIVIT PPŠ PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY (metodika str. 14)

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	“AI VE VÝUCE”
Stručná charakteristika	Správné využití AI ve výuce .
Realizátor/lektor	BUDE UPŘESNĚN
Počet proškolených pedagogů	VŠICHNI
Počet hodin	8
Termín konání	2. POLOLETÍ 2025/26

b) Žáci**Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování budova Zenklova**

Ročníky	Témata	Počet hodin/ročník
1. až 4.	záškoláctví	1
1. až 4.	Školní šikan/kyberšikana	1. a 2. – 1 3. a 4. - 3
1. až 4.	extrémismus / rasismus / xenofobie / antisemitismus / příslušnost k subkulturám	3. a 4. - 1
1. až 4.	sekty / nová náboženská hnutí	3. a 4. - 2
1. až 4.	rizikové sexuální chování / homofobie	3. a 4. - 2
1. až 4.	adiktologie / návykové/látky / závislostní chování / alkohol / tabák / virtuální drogy / netolismus	2
1. až 4.	poruchy příjmu potravy / sebepoškozování	3. a 4. - 2
1. až 4.	týrání / zneužívání / domácí násilí / krizové situace spojené s domácím násilím / syndrom CAN	1
1. až 4.	vandalismus / krádeže / kriminální chování	1

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování budova na Korábě

Ročníky	<i>Témata</i>	<i>Počet hodin/ročník</i>	<i>Předmět</i>
5. až 9.	záškoláctví	1	OSV
5. až 9.	školní šikana / kyberšikana / agrese	4	OSV, IT
5. až 9.	extrémismus / rasismus / xenofobie / antisemitismus / příslušnost k subkulturám	5. a 6. – 2 7. až 9. -4	OSV, Biologie, Zeměpis
6. až 9.	sekty / nová náboženská hnutí	1	Zeměpis, OSV
5. až 9.	rizikové sexuální chování / homofobie	3	Biologie, OSV
5. až 9.	adiktologie / návykové/látky / závislostní chování / alkohol / tabák....	4	Chemie, Biologie, OSV
5. až 9.	poruchy příjmu potravy / sebepoškození	5. a 6. – 4 7. až 9. - 2	Biologie, OSV
5. až 9.	týrání / zneužívání / domácí násilí / krizové situace spojené s domácím násilím / syndrom CAN	2	OSV

Specifická prevence pro budovu Zenklova

Název programu	MISP - stmelování kolektivu
Typ programu	Nevýjezdni akce - seminář
Stručná charakteristika programu	Vytvoření pravidel třídy.
Realizátor	misa
Cílová skupina	1. ročník a 2. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	3 hodiny x 5 tříd
Návaznost programu na cíle MPP	Zdravý kolektiv/prevence šikany
Ukazatele úspěšnosti	Výskyt nerespektujícího a rušivého chování
Termín	1. a 2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Jitřenka Králová

Název programu	Trest
Typ programu	Nevýjezdni akce - seminář
Stručná charakteristika programu	Program otvírá témata jednání v afektu, oplácení, pomsta.
Realizátor	Divadelta

Cílová skupina	3. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	2 hodina x 5 tříd
Návaznost programu na cíle MPP	prevence šikany, kyberšikany, zvládání emocí
Ukazatele úspěšnosti	Výskyt nerespektujícího a rušivého chování
Termín	1. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

Název programu	Nekuřátka
Typ programu	Nevýjezdni akce - seminář
Stručná charakteristika programu	Program se snaží oddálit nebo lépe odradit žáky od experimentování s tabákovými výrobky.
Realizátor	Jules a Jim
Cílová skupina	4. a 5. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	2 hodiny x 10 tříd
Návaznost programu na cíle MPP	Cílem programu je oddálit zamezit děti se seznámením s tabákovými výrobky. Prevence užívání návykových látek.

Ukazatele úspěšnosti	Výskyt užívání tabákový/nikotinových výrobků.
Termín	2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

Název programu	Kybergrooming
Typ programu	Nevýjezdní akce - seminář
Stručná charakteristika programu	Seznámí žáky s potřebnými znalostmi o kybernetických hrozbách a možnostech ochrany v kyberprostoru.
Realizátor	Linkin Sphere
Cílová skupina	4. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	3 hodiny x 5 tříd
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence kyberšikany/šikany a bezpečné užívání kyberprostoru.
Ukazatele úspěšnosti	Počet případů kyberšikany.
Termín	2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

Specifická prevence pro budovu Na Korábě

Název programu	Šikana a kyberšikana
Typ programu	Nevýjezdni akce - seminář
Stručná charakteristika programu	Programy si kladou za cíl posilovat takové chování a postoje žáků a celého třídního kolektivu, které povede ke snížení rizik vzniku a rozvoje ostrakismu a šikany ve skupině.
Realizátor	Jules a Jim
Cílová skupina	6. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	3 hodiny x 5 tříd
Návaznost programu na cíle MPP	Zdravý kolektiv/prevence šikany
Ukazatele úspěšnosti	Výskyt nerespektujícího a rušivého chování
Termín	2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

(tabulku lze rozšířit dle potřeby) - – označte požadovanou tabulku a zkopírujte.

Název programu	Pět rad pro Bertu
Typ programu	Nevýjezdni akce – seminář
Stručná charakteristika programu	Program prezentuje, jak se vyrovnat s emočně těžkým obdobím - sebeubližování, poruchy příjmu potravy atd.
Realizátor	Divadelta
Cílová skupina	7. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	2 hodiny x 4 třídy
Návaznost programu na cíle MPP	Zvládání emočně náročného období bez rizik.
Ukazatele úspěšnosti	Počet případů sebepoškozování, poruch příjmu potravy.
Termín	2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

Název programu	Duha - prevence homofobie a homofobní šikany
-----------------------	---

Typ programu	Nevýjezdni akce – seminář
Stručná charakteristika programu	Podrobněji seznamuje žáky s tematikou LGBT+ a napomáhá zcitlivět žáky v této oblasti.
Realizátor	Jules a Jim
Cílová skupina	8. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 26
Počet hodin programu	3 hodiny x 4 třídy
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence homofobie a nesnášenlivosti vůči menšinám.
Ukazatele úspěšnosti	Počet výskytů nesnášenlivého chování
Termín	2. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

Název programu	Každý jsme jiný a je to OK
Typ programu	Nevýjezdni akce – seminář
Stručná charakteristika programu	Zbourání předsudků a stereotypů a vybudování tolerance.
Realizátor	Jules a Jim
Cílová skupina	9. ročník
Počet žáků v programu	Dle počtu žáků ve třídě cca. 28
Počet hodin programu	2 hodiny x 4 třídy
Návaznost programu na cíle MPP	Tolerantní škola
Ukazatele úspěšnosti	Méně netolerantního chování ve škole
Termín	1. pololetí 2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Jan Ficek a Bc. Martin Závodský

Název programu	Nesmíš se bát!
Typ programu	Nevýjezdni akce – seminář
Stručná charakteristika programu	rozvíjení sociální a emoční inteligence a výchova k toleranci a porozumění
Realizátor	Paměti národa
Cílová skupina	6. ročník

Počet žáků v programu	Dle počtu ve třídě cca. 25
Počet hodin programu	3 hodiny x 4 třídy
Návaznost programu na cíle MPP	Tolerance, prevence šikany
Ukazatele úspěšnosti	Méně extremistických a netolerantních incidentů
Termín	2025/26
Zodpovědná osoba	Mgr. Martin Závodský

c) Rodiče

Název programu	Setkání zástupců RR s vedením školy
Stručná charakteristika programu	Informace o aktuálních problémech ve škole – 2x ročně.
Realizátor	Vedení
Počet hodin programu	1-2
Termín konání	Před třídními schůzkami
Zodpovědná osoba	Vedení

5. EVALUACE ško. rok 2024/25

A) Kvalitativní hodnocení

1. Semináře Proxima Sociale

- všechny programy této agentury splnily své cíle. Avšak ne všichni lektoři byli stejně profesionální. Na příští školní rok zvažujeme programy od Jules a Jim.

2. Program Nesmíš se bát!

- Cílem programu bylo tolerantní chování, respekt k ostatním a zažehnání extremismu. Cíle byly splněny jen částečně – problémy na čas utichly. V programu však budeme pokračovat.

3. Přednáška agentury JL

- Cíle z loňského roku nebyly naplněny. Vzhledem k finanční stránce jsme se přesto rozhodli pokračovat. Na školní rok 2025/26 plánujeme změnu a zefektivnění.

4. Prevence Městské policie Praha

- Cíle byly splněny minimálně. Vzhledem k finanční stránce jsme se přesto rozhodli pokračovat. Na školní rok 2025/26 plánujeme změnu a zefektivnění.

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	
Počet vzdělávacích aktivit	1
Počet celkově proškolených pedagogů	všichni
Počet hodin	8

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet Aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH	1	2	15

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	-	-	--
Interaktivní seminář		541	75
Beseda	1	7. až 9. ročník	90 min.
Komponovaný pořad	-	-	-
Pobytová akce	35	541	Všechny třídy
Situační intervence	-	-	--
Jiné			

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby	-	-
Školní kroužky	-	-
Víkendové akce školy	-	-
Prázdninové akce školy	-	-
Jiné		

Použité zkratky:

PPŠ – Preventivní program školy

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

Program proti šikanování

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-22294/2013-1) a je součástí školního Minimálního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu.

1. Definice šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (viz. Kyberšikana).

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

2. Stádia Šikany

1. Stádium = Zrod ostrakismu

- mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře → je neoblíben a není uznáván
- ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod.
- tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje

2. stádium = Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

- v zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizování žáci sloužit jako hromosvod
- spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity (např. z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem) nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje
- manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese

3. stádium = Vytvoření jádra

- vytváří se skupina agresorů, úderné jádro
- tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky (nikoliv již pouze náhodně) šikanovat nejvhodnější oběti
- v počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování → jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“

4. stádium = Většina přijímá normy

- **normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem**

- u členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům

- i mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení

5. stádium = Totalita neboli dokonalá šikana

- **násilí jako normu přijímají všichni členové třídy**

- šikanování se stává skupinovým programem → nastává éra „vykořisťování“

- žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí „otrokáře“ (mají všechna práva) a „otroky“ (nemají žádná práva)

3. Postup řešení

- neprodleně oznámit toto zjištění MP
- schůzka MP, TU, ŘŠ, případně svědků z řad zaměstnanců a jsou dohodnuty další kroky
- MP, TU, VP (podle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky + udělat zápis
- zjistit:
 - ✓ kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí
 - ✓ kdo je agresorem, kolik je agresorů, kdo z nich je iniciátor (aktivní)
 - ✓ účastník šikanování
 - ✓ co, kdy, kde a jak dělali agresori obětem
 - ✓ k jak vážným a agresivním a manipulativním projevům došlo
 - ✓ jak dlouho šikana trvá
- možný rozhovor s dalšími svědky
- MP a ŘŠ provedou rozhovor s agresorem/agresory (opět je třeba vše písemně zaznamenat), pokud je více agresorů je možné je nechat mezi sebou konfrontovat
- telefonické oznámení stavu věci rodičům agresorů (ŘŠ) → následná schůzka MP, ŘŠ, VP, TU, rodiče → potrestání agresora podle řádu školy
- práce se třídou, ve které k šikaně došlo - TU, MP, ŠP

Čeho se rozhodně vyvarovat:

- v počáteční fázi vyšetřování před celou třídou (pak už nevyšetříme nic)
- konfrontace oběti a agresora, svědků a agresora (všichni musí „být utajeni“) nebo dokonce oběti a rodičů agresorů
- rychlých řešení a řešení případu před třídou
- řešení bez pomoci dalších kolegů, případně odborníků
- prozrazení informačních zdrojů, svědků
- musíme mít na paměti, že žádný případ nelze vyřešit podle šablony

4. Postup při pokročilém stádiu šikany

- Domluva spolupráce pedagogických pracovníků a bezpečnost oběti
- Zabránění domluvení agresorů na křivé výpovědi
- Podpora a pomoc oběti
- **Nahlášení policii a dalším orgánům**

- Vyšetřování
- Práce s agresorem – motivy, rodinné prostředí. Možnost zprostředkovat návštěvu pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče atd.
- Práce s obětí – zprostředkovat péči odborníků, krizových center a jiných.
- Práce se třídou
- Mimořádné situace: doporučení umístění agresora do pobytového oddělení, případně podání podnětu orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení ústavní či předběžné ústavní výchovy.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti žáků

1. Cíl strategie

Cílem strategie je včas vyhledávat žáky ohrožené školní neúspěšností a vytvářet takové podmínky, které jim umožní zlepšit školní výsledky, posílit motivaci k učení a zažít ve škole úspěch.

Škola si uvědomuje, že školní neúspěšnost může mít různé příčiny – osobnostní, zdravotní, rodinné, sociální i vzdělávací. Proto je důležitá včasná spolupráce mezi žákem, zákonnými zástupci, třídním učitelem, vyučujícími a školním poradenským pracovištěm.

ZŠ Bohumila Hrabala působí ve dvou budovách. Při podpoře žáků proto dbáme na vzájemnou informovanost pedagogů a jednotný postup napříč oběma pracovišti školy.

2. Školní poradenské pracoviště

Podporu žákům, rodičům i pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, jehož součástí jsou zejména:

- výchovný poradce,
- školní psycholog,
- sociální pedagog,
- školní metodik prevence,
- třídní učitelé a další pedagogičtí pracovníci.

Školní poradenské pracoviště spolupracuje při vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností, při nastavování podpurných opatření, komunikaci s rodinou a podle potřeby také s PPP, SPC, OSPOD či dalšími odbornými institucemi.

3. Možné příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost může být způsobena zejména:

a) na straně žáka

např. poruchami učení, poruchami pozornosti, zdravotními obtížemi, nízkou sebedůvěrou, oslabenou motivací, emočními obtížemi nebo obtížemi v adaptaci na školní prostředí;

b) v rodinném a sociálním zázemí

např. nedostatečnou podporou při domácí přípravě, složitou rodinnou situací, častou absencí, sociálním znevýhodněním nebo jazykovou bariérou;

c) ve školním prostředí

např. nevhodně nastavenými nároky, nedostatečnou motivací, obtížemi ve vztazích ve třídě, konfliktem s vyučujícím nebo dlouhodobými mezerami v učivu.

4. Projevy školní neúspěšnosti

Mezi možné projevy patří zejména:

- zhoršení prospěchu,
- časté zapomínání pomůcek a domácích úkolů,
- pasivita ve výuce,
- ztráta motivace,
- zvýšená absence nebo pozdní příchody,
- vyhýbání se ověřování znalostí,
- psychosomatické obtíže,
- kázeňské obtíže,
- pocity selhávání nebo méněcennosti.

5. Prevence ze strany školy

Pedagogičtí pracovníci se snaží školní neúspěšnosti předcházet tím, že:

- průběžně sledují výsledky a potřeby žáků,
- včas informují třídního učitele a zákonné zástupce,
- poskytují žákům přiměřenou podporu,
- volí vhodné metody a formy práce,

- podporují motivaci a sebedůvěru žáků,
- oceňují pokrok žáka,
- vyhýbají se negativnímu srovnávání,
- nabízejí konzultace a možnost doplnění učiva,
- spolupracují se školním poradenským pracovištěm.

6. Postup při zjištění školní neúspěšnosti

Při zjištění obtíží škola postupuje zpravidla následovně:

1. Zachycení problému

Vyučující nebo třídní učitel zaznamená zhoršení prospěchu, zvýšenou absenci, pasivitu či jiné obtíže.

2. Prvotní konzultace

Vyučující konzultuje situaci s třídním učitelem, případně s členy školního poradenského pracoviště.

3. Rozhovor se žákem

Cílem je zjistit příčiny obtíží a motivovat žáka ke spolupráci.

4. Kontakt se zákonnými zástupci

Škola informuje rodiče, nabídne konzultaci a společně hledá vhodný způsob podpory.

5. Nastavení podpory

Podpora může zahrnovat například individuální přístup ve výuce, doučování, doplnění učiva, úpravu metod práce, kontrolu přípravy, plán doplnění zameškaného učiva či pravidelné konzultace.

6. Vyhodnocení účinnosti podpory

Po určité době škola vyhodnotí, zda nastavená opatření vedou ke zlepšení.

7. Doporučení odborného vyšetření

Pokud obtíže přetrvávají, škola doporučí zákonným zástupcům kontaktovat PPP, SPC nebo jiné odborné pracoviště.

7. Možná podpůrná opatření

Podle potřeb žáka může škola využít zejména:

- individuální konzultace,
- doučování,

- plán doplnění učiva,
- úpravu rozsahu a způsobu ověřování znalostí,
- prodloužený čas na práci,
- ověřování porozumění zadání,
- častější zpětnou vazbu,
- možnost opravy či doplnění práce,
- spolupráci se školním psychologem,
- podporu sociálního pedagoga,
- metodickou podporu výchovného poradce,
- plán pedagogické podpory,
- doporučení k vyšetření v PPP nebo SPC,
- nastavení podpůrných opatření dle doporučení školského poradenského zařízení.

8. Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce s rodinou je zásadní součástí prevence školní neúspěšnosti. Škola zákonné zástupce pravidelně informuje o výsledcích žáka, nabízí konzultace a usiluje o společné nastavení podpory.

V případě potřeby může být domluven pravidelný kontakt mezi školou a rodinou, například prostřednictvím třídního učitele, výchovného poradce, školního psychologa nebo sociálního pedagoga.

9. Plán pedagogické podpory

Pokud běžná podpůrná opatření nestačí, může být žákovi zpracován plán pedagogické podpory. Ten stanovuje konkrétní obtíže žáka, cíle podpory, odpovědné osoby, způsoby práce a termín vyhodnocení.

Na jeho tvorbě se podílí třídní učitel, vyučující, zákonní zástupci, žák a podle potřeby školní poradenské pracoviště.

10. Závěr

ZŠ Bohumila Hrabala usiluje o to, aby každý žák měl možnost zažít úspěch a dostal podporu odpovídající svým potřebám. Prevence školní neúspěšnosti je společnou odpovědností školy, žáka a jeho zákonných zástupců.

